

Številka obrazca v platformi: 12-33-202300004

Objavljeno dne 31.3.2023

LES KOT PRILOŽNOST ZA SLOVENSKO GOSPODARSTVO IN NAŠO SKUPNO ZELENO PRIHODNOST

Les je naše veliko bogastvo, saj je kot strateška surovina poleg vode naš edini naravno obnovljiv vir. Dostopnost, funkcionalnost in privlačnost lesa pa so ljudje cenili že od nekdaj, o čemer pričajo mnogi pomembni arhitekturni objekti iz lesa, ki so nam jih zapustili naši predniki, med drugim stoletja stari kozolci in tisočletja staro leseno kolo. Iz lesa so izdelovali tudi pohištvo in se tako obdali z materialom, ki vzbuja občutek topline. Ta zapuščina je ključno vplivala na razvoj slovenskega obrtništva in bogate kulturne dediščine. Z današnjo tehnologijo in znanjem je tako paleta lesenih izdelkov in polizdelkov še mnogo širša. Les ima namreč širok spekter uporabe za dekorativne namene in notranje pohištvo, vedno bolj pa se uveljavlja tudi kot gradnik stavbnega pohištva in lesene gradnje.

Les kot najperspektivnejši material nam omogoča ohranjati standard z najmanjšim možnim vplivom na okolje. Izdelki iz 100-odstotno masivnega lesa so 100-odstotno zeleni izdelki, sestavljeni iz treh osnovnih sestavin: sonca, vode in ogljika in v celoti razgradljivi ter ponovno uporabljivi. Lesni odpad se namreč lahko uporabi kot glavni gradnik novega proizvoda. Lesni izdelki so tako oblikovani po načelih krožnega gospodarstva, kjer prek predelave, ponovne uporabe in recikliranja odpadki ene industrije postanejo vhodni material za drugo. Tako se zmanjša poraba surovin in količina odpadkov, kar pripomore k zmanjšanju ogljičnega odtisa (izpustov toplogrednih plinov) ter k sonaravnemu razvoju in blažitvi posledic podnebnih sprememb. Poleg tega pravilna vgradnja in vzdrževanje lesa prispevata k daljši dobi uporabnosti lesenega izdelka, kot je življenjska doba lesa na prostem. Les, ki ga uporabimo za izdelke, še več deset let skladišči CO₂, ki bi bil v primeru energetske rabe ali propada v gozdu izpuščen v ozračje. Za zaščito lesa pa uporabljamo zaščitne sisteme in različne mehanske in kemične postopke.

Kot primer, **Slovenija velja za tretjo najbolj gozdnato državo v Evropi**. Primat ohranjata Finska in Švedska. Letni prirast znaša štiri kubične metre lesa na prebivalca, za izdelke pa ga porabimo zgolj pol kubičnega metra. Zaloga lesa v slovenskih gozdovih, ki so med največjimi v EU, znaša okoli 350 milijonov m³, kar je približno 300 m³ na hektar površine gozda. Pri tem znaša prirastek lesne mase na letni ravni okoli 8,7 milijona m³.

PRIMORSKA
GOSPODARSKA
ZBORNICA

Chamber of Commerce
and Industry of Primorska

OBMOČNA OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SEŽANA

OBMOČNA OBRTNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA KOPER
CAMERA REGIONALE D'IMPREDITORIA ARTIGIANALE DI CAPODISTRIA

Te naravne danosti pa nam doslej ni uspelo dovolj izkoristiti, saj veliko lesa ostaja v gozdu ali pa se izvažata brez dodane vrednosti. Razlogov za to je več. Med pomembnejšimi je povečana uporaba nelesnih materialov ter nepovezanost podjetij in deležnikov v lesarski verigi, kjer je povezovanje vitalnega pomena za hitrejši razvoj panoge.

Kljub temu, si država prizadeva vzpostaviti čim ugodnejše pogoje za delovanje in razvoj lesnopredelovalnih podjetij, kar uresničuje s podporo in sodelovanjem s podjetji in drugimi deležniki na področju lesarstva, med katere uvrščamo **Gospodarsko zbornico Slovenije, Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije, Biotehniško fakulteto, Eko sklad ter lesarska združenja**. Prednostne naloge so zlasti sofinanciranje nastopov na sejmih v tujini s ciljem internacionalizacije slovenske lesarske panoge; usposabljanje deležnikov preko kompetenčnih centrov; izvajanje javnih razpisov za povratna in nepovratna kohezijska sredstva ter promocija lesa in lesarstva (razstava ČAR lesa, projekt Kreativni tiri, vsakoletna stojnica na MOS, SRIP - Pametne stavbe in dom z lesno verigo, arhitekturni forum in forum Bivanje z lesom). Z **akcijskim načrtom »Les je lep«** je bila lesnopredelovalna industrija uvrščena med strateške panoge, si čimer se je lesu priznalo ustrezno veljavo. Ključni namen je torej doseči največjo možno dodano vrednost v vsakem členu gozdno-lesne predelovalne verige, vključno s celulozno, papirniško in kemično industrijo ter uporabo lesne biomase v energetske namene in namene novih tehnologij. Leta 2015 je bil ustanovljen tudi **Direktorat za lesarstvo, ki si pod sloganom »Uporabimo slovenski les«** prizadeva za pospešen razvoj lesne industrije in lesene gradnje, temelječe na modelu krožnega, nizkoogljičnega gospodarstva na osnovi energetske samooskrbe.

Lesnopredelovalna industrija je zagotovo za Slovenijo izrednega strateškega pomena, zato si zasluži posebno pozornost. Po številu podjetij predstavlja okoli 12 % predelovalne industrije. Letni prihodki v povprečju znašajo okoli 1,4 milijarde evrov, panoga pa zaposluje v povprečju nekaj več kot 12.700 ljudi. Ciljni izvozni trgi ostajajo Nemčija, Italija, Avstrija, Hrvaška in Švica. *»Če primerjamo dosežke iz leta 2013 z letom 2020, vidimo, da je promet zrasel z ene milijarde na 1,5 milijarde evrov, da je dodana vrednost na zaposlenega zrasla s 27 tisoč na 38 tisoč evrov in da se je letna količina predelanega lesa povečala z 1,5 milijona na 2,3 milijona kubičnih metrov.«* (Igor Milavec, direktor Združenja lesne in pohištvene industrije pri Gospodarski zbornici Slovenije, 14.4.2022)

PRIMORSKA
GOSPODARSKA
ZBORNICA

Chamber of Commerce
and Industry of Primorska

OBMOČNA OBRITNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SEŽANA

OBMOČNA OBRITNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA KOPER
CAMERA REGIONALE D'IMPREDITORIA ARTIGIANALE DI CAPODISTRIA

Pomemben mejnik vsekakor predstavlja tudi **podpis še zadnje pogodbe v okviru javnega razpisa za investicije v lesnopredelovalna podjetja, ki sta jo 13. marca 2023 podpisala minister za gospodarstvo, turizem in šport, Matjaž Han ter minister za okolje, podnebje in energijo, mag. Bojan Kumer.** Skupaj sta ministrstvi s 37 milijoni evrov državnih sredstev spodbudili pomemben investicijski cikel v slovenski lesnopredelovalni industriji za kar **85 milijonov evrov.** *»S tem bomo podprli 62 investicij v lesno predelovalnih podjetjih. S tem investicijskim ciklom bomo povečali produktivnost in kapacitete slovenskih podjetij za predelavo lesa in intenzivirali proizvodnjo lesenih izdelkov z višjo dodano vrednostjo, kot so notranje in stavbno pohištvo, leseni objekti, hiše. Naš glavni izziv je zagotoviti ustrezno oskrbo lesnih podjetij z lesno surovino ter večjo predelavo domačega lesa v končne izdelke z visoko dodano vrednostjo«* (Matjaž Han, 13.3.2023). **Generalni direktor Direktorata za lesarstvo na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, Darko Sajko je ob tej priložnosti predstavil tudi tri letošnje razpise za lesno predelovalno panogo.** Prvi bo namenjen dvigu različnih kompetenc v lesarskih podjetjih; drugi v višini 1,5 milijonov evrov bo namenjen za investicije mikro podjetij v lesno-predelovalni panogi in tretji v višini 11 milijonov evrov pa za razvoj in izdelavo novih izdelkov iz lesa.

Dejstvo je, da so se v zadnjem desetletju potrebe delodajalcev po lesarskih kadrih močno povečale. *»Povprašujejo po različnih profilih: od oblikovalcev lesa, mizarjev, tapetnikov, lesarskih tehnikov in tudi inženirjev lesarstva. Posebno iskani so samoiniciativni in podjetniško usmerjeni kadri ter tisti s kompetencami za upravljanje z zahtevnimi tehnologijami, kot so sodobni CNC stroji in razni specializirani računalniški programi, ki se uporabljajo v lesarski industriji«*, pravijo na Srednji šoli za lesarstvo v Šolskem centru Škofja loka. Skladno s tem gre pohvala prav **javni agenciji SPIRIT Slovenija, ki je decembra lansko leto zagnala kampanjo na družbenem omrežju TikTok ter ustvarila profil z imenom »Pr Lesar«** (<https://www.tiktok.com/@prlesar>), kjer so objavljeni promocijski videi, s katerimi poskušajo mladim na zanimiv način predstaviti lesarski poklic in jih navdušiti za izobraževanje v tej smeri. Pridružila se ji bo tudi še kampanja s podobnim ciljem na You Tube kanalu, ki bo namenjena predvsem tistim, ki se želijo z lesom ukvarjati v prostem času ter starejšim, ki se želijo prekvalificirati.

Tina Lenardič, Primorska gospodarska zbornica
SPOT svetovalka, SPOT Svetovanje Obalno-kraške regije

PRIMORSKA
GOSPODARSKA
ZBORNICA

Chamber of Commerce
and Industry of Primorska

OBMOČNA OBRITNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SEŽANA

OBMOČNA OBRITNO-PODJETNIŠKA ZBORNICA KOPER
CAMERA REGIONALE D'IMPREDITORIA ARTIGIANALE DI CAPODISTRIA

OBMOČNA RAZVOJNA AGENCIJA
KRKA IN SOTKI

VIRI:

<https://www.gov.si/teme/pomen-lesa/>

<https://www.gov.si/podrocja/podjetnistvo-in-gospodarstvo/lesarstvo/>

<https://www.gov.si/novice/2023-02-16-lesno-predelovalna-industrija-ponuja-stevilne-karierne-priloznosti/>

<https://www.dnevnik.si/1042846516>

<https://www.gorenjskiglas.si/apps/pbcs.dll/article?AID=/20220415/C/220419839/1035&template=printart>

<https://www.spiritslovenia.si/novica/1416>

<https://www.gov.si/novice/2023-03-13-zagon-85-milijonskega-investicijskega-cikla-v-lesno-predelovalni-industriji/>

Projekt je sofinanciran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport ter SPIRIT, Javna agencija.

REPUBLIKA SLOVENIJA

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ